

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

28 вересня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 1828/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого - Патрюка М.В.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є.,

розглянувши питання про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді апеляційного суду Дніпропетровської області Пищиди Миколи Миколайовича (за дії, вчинені на посаді судді апеляційного суду Кіровоградської області) та суддів апеляційного суду Кіровоградської області Авраменко Тетяни Миколаївни, Суравицької Людмили Василівни за зверненням Лісової О.В.

встановила:

У березні 2014 року до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі - Комісія) надійшла скарга Лісової О.В. щодо поведінки судді апеляційного суду Дніпропетровської області Пищиди М.М. (за дії, вчинені на посаді судді апеляційного суду Кіровоградської області) та суддів апеляційного суду Кіровоградської області Авраменко Т.М., Суравицької Л.В.

У скарзі Лісова О.В. зазначає про невжиття суддею Пищидою М.М. заходів щодо розгляду поданої нею 19 грудня 2013 року заяви про забезпечення позову у справі № 405/4852/13-ц, у якій вона є позивачем. Зокрема, зазначає, що вказану заяву суддя розглянув лише через 7 днів - 26 грудня 2013 року, що є порушення вимог частини першої статті 153 Цивільно-процесуального кодексу України (далі - ЦПК України).

Також Лісова О.В. зазначає про безпідставну відмову у задоволенні її заяви про забезпечення позову, що сприяло відчуженню майна відповідача, на яке у подальшому можливо було б звернути стягнення для виконання рішення суду, ухваленого на її користь.

Із урахуванням викладених обставин Лісова О.В. просить Комісію притягнути суддів Пищиду М.М., Авраменко Т.М. та Суравицьку Л.В. до дисциплінарної відповідальності.

28 березня 2015 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12 лютого 2015 року № 192-VIII (далі - Закон), яким Закон України «Про судоустрій і статус суддів» викладено у новій редакції.

Відповідно до пункту 8 розділу II цього Закону (Прикінцеві та перехідні положення) заяви та скарги, подані до набрання чинності цим Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності цим Законом, здійснюються відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги), відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Ураховуючи наведене, дисциплінарне провадження за даною скаргою має здійснюватися за Законом України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року.

Відповідно до статті 86 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» членом Комісії Мішиним М.І. проведено перевірку викладених у скарзі обставин.

Розглянувши матеріали перевірки, заслухавши доповідача, Комісія дійшла висновку, що у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді апеляційного суду Дніпропетровської області Пищиди М.М. (за дії, вчинені на посаді судді апеляційного суду Кіровоградської області) та суддів апеляційного суду Кіровоградської області Авраменко Т.М., Суравицької Л.В. необхідно відмовити з таких підстав.

Перевіркою встановлено, що у травні 2013 року Лісова О.В. звернулась з позовом до ОСОБА_1 про стягнення боргу за договором позики, в якому просила суд стягнути на її користь з відповідача отриману ним та неповернуту суму основного боргу - 5000 доларів США (еквівалентно 40 800,00 грн) та 24 500, 00 грн, а також визначену договором (розпискою) суму відсотків за користування грошовими коштами за період з 11 грудня 2012 року по 31 січня 2013 року в розмірі 6500,00 грн та суму відсотків за користування грошовими коштами за період прострочення виконання грошового зобов'язання з 01 лютого 2013 року по день судового засідання (20 червня 2013 року), всього 88 648, 40 грн.

Рішенням Ленінського районного суду міста Кіровограда від 20 червня 2013 року позовні вимоги задоволено у повному обсязі.

Стягнуто з ОСОБА_1 на користь Лісової О.В. борг за договором позики в розмірі 88 648,40 грн, з яких 65 325 грн - сума основного боргу, 23 323,40 грн - проценти за користування грошовими коштами, а також понесені судові витрати у розмірі 855,89 грн, всього 89 504,29 грн. Також стягнуто з ОСОБА_1 судовий збір на користь держави в сумі 31,13 грн.

До апеляційного суду Кіровоградської області цивільна справа № 404/4852/13-ц (провадження № 22-ц/781/2557/13) за апеляційною скаргою ОСОБА_1 на рішення Ленінського районного суду міста Кіровограда від 20 червня 2013 року у справі за позовом Лісової О.В. до ОСОБА_1 про стягнення боргу за договором позики надійшла 15 липня 2013 року та визначена для розгляду автоматизованою системою суду - доповідачу Пищиді М.М., суддям Кодрулу М.А. та Суржику М.М.

У зв'язку з перебуванням судді Кодрула М.А. у відпустці 22 серпня 2013 року його замінено на суддю Суравицьку Л.В.

29 серпня 2013 року через перебування іншого судді з колегиї суддів Суржика М.М. у відпустці його замінено на суддю Авраменко Т.М.

Ухвалами суду від 09 серпня 2013 року відкрито апеляційне провадження у справі та призначено справу до судового розгляду на 27 серпня 2013 року.

У вересні 2013 року за клопотанням відповідача у справі призначено почеркознавчу експертизу, у зв'язку з чим відповідно до пункту 5 частини першої статті 202 ЦПК України провадження у справі зупинено.

18 грудня 2013 року до апеляційного суду надійшла заява Лісової О.В. про відновлення провадження у справі, а 19 грудня 2013 - заява Лісової О.В. про забезпечення позову.

Як убачається із пояснень судді-доповідача Пишиди М.М., заяву про забезпечення позову передано 19 грудня 2013 року під розписку його помічнику, що підтверджується журналом вхідної кореспонденції за 2013 рік. Проте, коли саме помічник передав йому заяву про забезпечення позову, він не пам'ятає. З'ясувати це також не можливо, оскільки помічник перебуває у ІНФОРМАЦІЯ_1.

19 грудня 2013 року до апеляційного суду також надійшов висновок експертизи і в цей же день ухвалами суду провадження у справі відновлено та призначено справу до судового розгляду на 26 грудня 2013 року.

У судовому засіданні 26 грудня 2013 року суддею-доповідачем було оголошено про розгляд заяви Лісової О.В. про забезпечення позову.

У заяві Лісова О.В. просила суд вжити заходів забезпечення позову шляхом накладання заборони на відчуження квартир по АДРЕСА_1, АДРЕСА_2, в місті Кіровограді та ½ квартири АДРЕСА_3. Також просила до набрання чинності рішенням суду першої інстанції заборонити будь-яким особам у будь-який спосіб вчиняти будь-які дії щодо вказаних квартир.

Частина друга статті 151 ЦПК України зобов'язує позивача обґрунтувати заяву про забезпечення позову.

Як свідчить зміст заяви, Лісова О.В. обґрунтувала необхідність забезпечення позову тим що: 1) відповідач сам вимагав призначити у справі почеркознавчу експертизу боргової розписки, хоч заздалегідь знав результати експертизи, адже писав розписку власноручно, чим свідомо вводив суд в оману і цілеспрямовано вигравав час; 2) не оплатив проведення експертизи; 3) навмисно затягував розгляд справи по суті в апеляційному суді; 4) при особистій розмові з нею знущався словами, що сплачувати борг їй буде по три гривні 100 років; 5) відповідач ухиляється від добровільного виконання рішення Ленінського районного суду міста Кіровограда від 23 жовтня 2013 року про поділ майна подружжя в частині стягнення судових витрат у сумі 1147 грн на її користь; 6) під час провадження у справі відповідач намагався реалізувати зазначену нерухомість шляхом дарування своїй новій дружині.

Також зазначила, що вона має всі підстави побоюватись, що відповідач може розпорядитись квартирами та відчужити їх на користь невідомих осіб.

До заяви про забезпечення позову Лісовою О.В. було додано документи, що підтверджували право власності відповідача на квартири, вказані у заяві, а також копію рішення Ленінського районного суду міста Кіровограда від 23 жовтня 2013 року про поділ майна подружжя, квитанцію про сплату судового збору.

Частиною третьою статті 152 ЦПК України передбачено, що види забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами.

Тобто вартість майна, щодо якого вживаються заходи забезпечення позову,

не повинна значно перевищувати ціну позову.

Відповідно до роз'яснень, викладених у пункті 4 постанови Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 року № 9 «Про практику застосування судами цивільного процесуального законодавства при розгляді заяв про забезпечення позову», розглядаючи заяву про забезпечення позову, суд (суддя) має з урахуванням доказів, наданих позивачем на підтвердження своїх вимог, пересвідчитися, зокрема, в тому, що між сторонами дійсно виник спір та існує реальна загроза невиконання чи утруднення виконання можливого рішення суду про задоволення позову; з'ясувати обсяг позовних вимог, дані про особу відповідача, а також відповідність виду забезпечення позову, який просить застосувати особа, котра звернулася з такою заявою, позовним вимогам.

З матеріалів перевірки убачається, що під час розгляду заяви колегією суддів було з'ясовано, що між сторонами існує спір про стягнення боргу за договором позики: основного боргу, відсотків за користування грошовими коштами, відсотків за користування грошовими коштами за період прострочення виконання грошового зобов'язання, всього у сумі 88648,40 грн.

Цивільне судочинство здійснюється на засадах змагальності сторін (частина перша статті 10 ЦПК України), обов'язки доказування і подання доказів покладаються на сторони (стаття 60 ЦПК України), тому суд не вправі за власної ініціативи збирати докази.

Заявник зобов'язаний довести наявність підстав для забезпечення позову, надавши відповідні докази.

Проте ні до заяви про забезпечення позову, ні в судовому засіданні під час розгляду цієї заяви позивач не надала жодного об'єктивного доказу, який би підтверджував її слова про вчинення відповідачем реальних дій, направлених на відчуження будь-яким шляхом належної йому нерухомості. Також позивачем не було надано відомостей про вартість квартир, що унеможливило встановлення співмірності виду забезпечення позову позовним вимогам.

Вирішуючи питання про забезпечення позову, суд має брати до уваги інтереси не тільки позивача, а й інших осіб, права яких можуть бути порушені у зв'язку із застосуванням відповідних заходів.

Як убачається з пояснень, наданих суддями, відповідач у судовому засіданні пояснив, що одна із квартир належить не тільки йому, але і його дружині, в ній зареєстровані його три доньки.

З урахуванням вказаних обставин (предмету спору - стягнення грошових коштів) колегія суддів дійшла висновку щодо відмови в задоволенні заяви про забезпечення позову, оскільки заявник не надала докази, які б свідчили про те, що невжиття заходів забезпечення позову призведе до наслідків, зазначених у частині третій статті 151 ЦПК України.

Крім того, було враховано, що заявник Лісова О.В. просила вжити заходів забезпечення позову до набрання чинності рішенням суду першої інстанції, яке відповідно до частини першої статті 223 ЦПК України набирає законної сили після розгляду справи апеляційним судом, якщо його не скасовано.

Апеляційну скаргу ОСОБА_1 на рішення Ленінського районного суду міста Кіровограда від 20 червня 2013 року було розглянуто у тому ж судовому засіданні 26 грудня 2013 року та постановлено ухвалу про залишення рішення

суду першої інстанції (ухваленого на користь позивача Лісової О.В.) без змін.

У касаційному порядку рішення Ленінського районного суду міста Кіровограда від 20 червня 2013 року сторонами не оскаржувалось та 26 грудня 2013 року набрало законної сили.

Таким чином, у разі задоволення заяви про забезпечення позову вжиті судом заходи забезпечення позову діяли б до набрання чинності рішення (вимоги заяви про забезпечення позову, поданої Лісовою О.В.), тобто до 26 грудня 2013 року, оскільки суд не вправі вийти за межі заявлених вимог відповідно до диспозитивності цивільного судочинства.

Виконавчий лист щодо примусового виконання рішення суду про стягнення боргу за договором позики видано Лісовій О.В. 13 січня 2014 року, 14 січня 2014 року постановою державного виконавця відкрито виконавче провадження.

З матеріалів перевірки убачається, що примусовому виконанню підлягало рішення суду про стягнення з відповідача на користь позивача (Лісової О.В.) грошових коштів загалом на суму 89 504,29 грн.

У скарзі Лісова О.В. зазначила, що державним виконавцем після відкриття виконавчого провадження вживались заходи щодо виявлення майна боржника та звернення на нього стягнення.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про виконавче провадження» стягнення за виконавчими документами звертається в першу чергу на кошти боржника у гривнях та іноземній валюті, інші цінності, у тому числі кошти на рахунках і вкладах боржника у банках та інших фінансових установах, на рахунки в цінних паперах у депозитарних установах. Готівкові кошти, виявлені у боржника, вилучаються.

У разі відсутності у боржника коштів та інших цінностей, достатніх для задоволення вимог стягувача, стягнення невідкладно звертається також на належне боржнику інше майно, за винятком майна, на яке згідно із законом не може бути накладено стягнення.

У даному випадку, як убачається з матеріалів перевірки, відповідач у справі ОСОБА_1 дійсно 27 грудня 2013 року відчужив належну йому $\frac{1}{2}$ квартири АДРЕСА_3 своїй матері шляхом укладення договору дарування. Також він 02 січня 2014 року подарував своїй матері іншу належну йому квартиру АДРЕСА_2 в місті Кіровограді.

Слід зазначити, що вказані дії було вчинено відповідачем вже після набрання законної сили рішення суду першої інстанції, ухваленого на користь заявника Лісової О.В., яка у заяві про забезпечення позову просила суд заборонити будь-яким особам у будь-який спосіб вчиняти будь-які дії щодо вказаних квартир саме до набрання чинності рішенням суду першої інстанції.

Отже, доводи заявника Лісової О.В. про те, що постановлення 26 грудня 2013 року колегією суддів у складі суддів Пициди М.М., Авраменко Т.М. та Суравицької Л.В. ухвали про відмову у задоволенні заяви про забезпечення позову зробило неможливим виконання рішення суду, зводяться фактично до незгоди останньої із вказаним судовим рішенням.

Частиною першою статті 5 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» правосуддя в Україні здійснюється виключно судами. Делегування функцій судів,

а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускається.

Повноваження Комісії визначено статтею 91 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», з урахуванням приписів якої Комісія розглядає заяви та повідомлення про дисциплінарну відповідальність суддів місцевих та апеляційних судів та за наявності підстав порушує дисциплінарні справи і здійснює дисциплінарне провадження.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України не наділена повноваженнями надавати правову оцінку судовим рішенням, оскільки таке право належить лише судам апеляційної та касаційної інстанцій.

Підстави дисциплінарної відповідальності судді визначено статтею 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Ураховуючи викладене, в діях суддів Авраменко Т.М. та Суровицької Л.В. не вбачається ознак дисциплінарного проступку, передбаченого статтею 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», підстави для відкриття дисциплінарної справи стосовно них відсутні.

Водночас перевіркою встановлено, що суддею-доповідачем Пищидою М.М. у порушення вимог частини першої статті 153 ЦПК України заяву Лісової О.В. про забезпечення позову, подану нею 19 грудня 2013 року, було розглянуто лише 26 грудня 2013 року, що є порушенням строків розгляду такої категорії заяв (у день надходження заяви), встановлених нормою вказаної статті цивільного процесуального законодавства.

Вказані обставини дають змогу зробити висновок про те, що суддею-доповідачем Пищидою М.М. не було вжито заходів щодо розгляду заяви Лісової О.В. про забезпечення позову протягом строку, встановленого законом.

У своїх поясненнях суддя Пищиди М.М. не навів обставин, які б вказували на поважність причин порушення строків розгляду заяви Лісової О.В. про забезпечення позову.

Виявлені під час перевірки скарги обставини, які полягали у порушенні строків розгляду заяви про забезпечення позову, вказують на неналежне ставлення судді-доповідача Пищиди М.М. до службових обов'язків, що призвело до порушення гарантованого статтею 55 Конституції України права заявника Лісової О.В. на судовий захист, що в свою чергу негативно впливає на ефективність правосуддя та на авторитет судової влади.

Ураховуючи зазначене, встановлені обставини можуть свідчити про наявність у діях судді-доповідача Пищиди М.М. ознак дисциплінарного проступку, наслідком якого може бути притягнення судді до дисциплінарної відповідальності з підстав, передбачених пунктом 2 частини першої статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року.

Однак відповідно до частини 4 статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше шести місяців із дня відкриття Вищою кваліфікаційною комісією суддів України провадження в дисциплінарній справі, але не пізніше року з дня вчинення проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці.

Із матеріалів дисциплінарного провадження вбачається, що з дня вчинення

суддею Пищидою М.М. дисциплінарного проступку, а саме 26 грудня 2013 року (дата розгляду заяви Лісової О.В. про забезпечення позову), без урахування часу тимчасової непрацездатності та перебування судді у відпустці минуло більше року.

Тому з огляду на приписи частини 4 статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді апеляційного Дніпропетровської області (за дії, вчинені на посаді судді апеляційного суду Кіровоградської області) Пищиди М.М. слід відмовити у зв'язку зі впливом строків притягнення його як судді до дисциплінарної відповідальності.

Керуючись статтями 83-86, 91, 97 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року, Комісія

вирішила:

відмовити у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді апеляційного суду Дніпропетровської області Пищиди Миколи Миколайовича (за дії, вчинені на посаді судді апеляційного суду Кіровоградської області) та суддів апеляційного суду Кіровоградської області Авраменко Тетяни Миколаївни та Суровицької Людмили Василівни за зверненням Лісової О.В.

Головуючий

М.В. Патрюк

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко